

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SGK. /88

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/13268

Karar No. 2022/16271

Tarihi: 20.12.2022

●HİZMET TESPİTİNDE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE
●KESİNTİSİZ ÇALIŞMADA BİLDİRGE HAK
DÜŞÜRÜCÜ SÜRENİN BİLDİRGE ÖNCESİ
DÖNEMDEN DEĞİL KESİNTİSİZ ÇALIŞMANIN
BİTİMİNE GÖRE HESAPLANACAĞI

ÖZETİ: 506 sayılı Kanununun 79/10. maddesi hükmüne göre; Kuruma bildirilmeyen hizmetlerin sigortalı hizmet olarak değerlendirilmesine ilişkin davanın, tespiti istenen hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içinde açılması gerekir. Bu yönde, anılan madde hükmünde yer alan hak düşürücü süre; yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalışmalarını Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar için geçerlidir. Bir başka anlatımla; sigortalıya ilişkin olarak işe giriş bildirgesi, dönem bordrosu gibi yönetmelikte belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi ya da çalışmaların Kurumca tespit edilmesi halinde; Kurumca öğrenilen ve sonrasında kesintisiz biçimde devam eden çalışmalar bakımından hak düşürücü sürenin geçtiğinden söz edilemez. Ne var ki; sigortalının Kuruma bildirimini işe giriş tarihinden sonra yapılması, bir başka ifade ile sigortalının hizmet süresinin başlangıçtaki bir bölümünün Kuruma bildirilmeyerek sonrasının bildirilmesi ve Kuruma bildirim yapıldığı tarihten önceki çalışmaların, bildirgelerin verildiği tarihide kapsar biçimde kesintisiz devam etmiş olması halinde, Kuruma bildirilmeyen çalışma süresi yönünden hak düşürücü sürenin hesaplanmasında; bildirim dışı tutulan sürenin sonu değil, kesintisiz olarak geçen

çalışmaların sona erdiği yılın sonu başlangıç alınmalıdır.

DAVA: Dava, hizmet tespiti istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, hükümde belirtilen gerekçelerle davanın kısmen kabulüne dair verilen karara karşı, davalı Kurum vekili tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesince, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesince verilen kararın, davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Betül Sönmez tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

I-İSTEM

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, davacının, davalılara ait işyerinde 1 Mart 1987 tarihinden iş kazası yaptığı 26/09/2004 tarihine kadar her yıl 1 Mart – 1 Aralık arasında, hafta sonu tatili dahi olmaksızın, askere gittiği 26/05/1989-26/11/1990 tarihleri dışında kesintisiz ve sürekli çalıştığının tespitine karar verilmesini istemiştir.

II-CEVAP

Dahili davalılar vekili cevap dilekçesinde özetle, davanın hak düşürücü süreden reddinin gerektiğini, davacının çalışmasının süreklilik arz etmediğini, kısmi bildirimlerin sigortalının o işyerinde kesintili çalıştığına karine oluşturduğunu, bu karinenin aksinin eş değerde delillerle kanıtlanması gerektiğini belirterek, davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı SGK vekili cevap dilekçesinde özetle, davanın reddini istemiştir.

III-MAHKEME KARARI

A-İLK DERECE MAHKEME KARARI

Mahkemece, yapılan yargılama sonucunda, davanın kısmen kabulü ile; davacı Mustafa Aktaş'ın dahili davalıların murisi Kemal Koç'a ait 88454.06 sicil numaralı iş yerinde Kurum'a bildirilen süreler hariç olmak üzere 1987/2. Dönemde 90 gün, 1987/3. Dönemde 60 gün, 1988/2. Dönemde 90 gün, 1988/3. Dönemde 60 gün, 1991/2. Dönemde 120 gün, 1991/3. Dönemde 30 gün, 1992/1. Dönemde 30 gün, 1992/2. Dönemde 120 gün, 1992/3. Dönemde 60 gün, 1993/1. Dönemde 20 gün, 1993/2. Dönemde 77 gün, 1993/3. Dönemde 33 gün, 1994/2. Dönemde 36 gün, 1994/3. Dönem 30 gün, 1996/2. Dönem 38 gün, 1996/3. Dönem 23 gün, 1998/2. Dönem 13 gün olmak üzere toplam 930 gün süre ile asgari ücret üzerinden çalıştığının tespitine, fazlaya ilişkin talebin reddine, karar verilmiştir.

B-BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Dosya kapsamı, mevcut delil durumu ve ileri sürülen istinaf sebepleri dikkate alındığında mahkemenin vakia ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas

yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı anlaşılınca, davalı kurum vekilinin istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1-b.1 maddesi gereğince esastan reddine, karar verilmiştir.

IV-TEMYİZ KANUN YOLUNA BAŞVURU VE NEDENLERİ

Davalı SGK vekili, dosya kapsamında beyanı alınan tanıkların davacının çalışmasına yönelik net bir beyanda bulunmadıklarını, çalışma olgusunun hiçbir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak biçimde belirlenemediğini, mahkemece eksik inceleme ve araştırma ile verilen kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek, temyizen bozulmasını istemiştir.

V-İLGİLİ HUKUK KURALLARI VE İNCELEME

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre, davalı SGK vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2-Davanın yasal dayanağı 506 sayılı Yasanın 79/10. maddesi olup bu tür sigortalı hizmetlerin tespitine ilişkin davaların, kamu düzeniyle ilgili olduğu ve bu nedenle de özel bir duyarlılıkla ve özenle yürütülmesinin zorunlu ve gerekli bulunduğu açıktır.

Bu çerçevede, hak kayıplarının ve gerçeğe aykırı sigortalılık süresi edinme durumlarının önlenmesi, temel insan haklarından olan sosyal güvenlik hakkının korunabilmesi için, bu tür davalarda tarafların gösterdiği kanıtlarla yetinilmeyip, gerek görüldüğünde resen araştırma yapılarak kanıt toplanabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

506 sayılı Kanunun 79/10. maddesi hükmüne göre; Kuruma bildirilmeyen hizmetlerin sigortalı hizmet olarak değerlendirilmesine ilişkin davanın, tespiti istenen hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içinde açılması gerekir. Bu yönde, anılan madde hükmünde yer alan hak düşürücü süre; yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalışmaları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar için geçerlidir. Bir başka anlatımla; sigortalıya ilişkin olarak işe giriş bildirgesi, dönem bordrosu gibi yönetmelikte belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi ya da çalışmaların Kurumca tespit edilmesi halinde; Kurumca öğrenilen ve sonrasında kesintisiz biçimde devam eden çalışmalar bakımından hak düşürücü sürenin geçtiğinden söz edilemez. Ne var ki; sigortalının Kuruma bildirimini işe giriş tarihinden sonra yapılması, bir başka ifade ile sigortalının hizmet süresinin başlangıçtaki bir bölümünün Kuruma bildirilmeyerek sonrasının bildirilmesi ve Kuruma bildirim yapıldığı tarihten önceki çalışmaların, bildirgelerin verildiği tarihte kapsar biçimde kesintisiz devam etmiş olması halinde, Kuruma bildirilmeyen çalışma süresi yönünden hak düşürücü sürenin hesaplanmasında; bildirim dışı tutulan sürenin sonu değil, kesintisiz olarak geçen çalışmaların sona erdiği yılın sonu başlangıç alınmalıdır.

Dosyadaki kayıt ve belgelerden, 15.8.1969 d.lu davacı adına davalı işyerinden 01/06/1987, 10/06/1988, 01/05/1991, 01/04/1993, 20/05/1994, 15/05/1995,

10/09/1995, 02/05/1996, 11/05/1998, 01/06/1999, 10/05/2000, 25/05/2001, 15/05/2002 ve 10/05/2003 tarihlerinde 14 adet işe giriş bildirgesinin düzenlenerek Kuruma verildiği, talep edilen dönem içerisinde davalı işyerinden kısmi bildirimlerinin yapıldığı, dönem bordrolarının getirildiği, tanıkların dinlendiği anlaşılmaktadır.

İnceleme konusu eldeki davada, davacı 1 Mart 1987-26/09/2004 tarihleri arasında her yıl 1 Mart – 1 Aralık arasında, 26/05/1989-26/11/1990 tarihleri dışında kesintisiz çalıştığının tespitine karar verilmesini istemiş, mahkemece davanın kısmen kabulü ile yazılı şekilde karar verilmiş ise de, hüküm eksik inceleme ve araştırmaya dayalıdır.

Somut olayda, davanın 06/01/2012 tarihinde açıldığı, ilk işe giriş bildirgesinin 01.06.1987 tarihinde verildiği, 01.06.1987 öncesi işveren tarafından herhangi bir bildirimde bulunulmadığı gözetildiğinde, 01.06.1987 öncesi dönemin hak düşürücü süreye uğradığı belirgin olup, 01.06.1987 öncesi dönem yönünden davanın reddine karar verilmesi gerekirken, kabulüne karar verilmesi isabetsizdir.

Açıklanan maddi ve hukuki esaslar göz önünde tutulmaksızın, eksik inceleme ve yanılığlı değerlendirme sonucunda yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O halde, davalı Kurum vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesinin istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin kararının kaldırılarak, İlk Derece Mahkemesince verilen hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi kararının HMK'nın 373/1. maddesi gereğince kaldırılarak, temyiz edilen ilk derece mahkemesi hükmünün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 20.12.2022 gününde oybirliğiyle karar verildi.